

Organizácia a podmienky výchovy a vzdelávania základných škôl do konca školského roku 2019/2020

Úvod

Tento dokument je vytvorený ako pomocný materiál pri otváraaní základných škôl a základných škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej „základná škola“). V prípade ak je potrebné, zriaďovatelia konzultujú s regionálnymi úradom verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) organizačné kroky v súlade s aktuálnymi hygienicko – epidemiologickými nariadeniami. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) si uvedomuje, že väčšina škôl si už vytvorila systém vzdelávania počas mimoriadneho prerušenia prevádzky kvôli prevencii nákazy COVID-19, ktorý zohľadňuje ich možnosti a miestne špecifiká. Zároveň však celá spoločnosť cíti potrebu postupného návratu k bežnému životu.

Postupné otvorenie základných škôl bude významným krokom:

- k znovuoobnoveniu získaných návykov žiakov vo vzťahu ku vzdelávaniu, obnoveniu prirodzeného socializačného prežívania žiakov v rovesníckych skupinách spred obdobia mimoriadneho prerušenia prevádzky kvôli prevencii nákazy COVID-19,
- k oživeniu ekonomiky prostredníctvom možnosti zákonných zástupcov nastúpiť do práce,
- k zníženiu zaťaženia zákonných zástupcov,
- k odbremeneniu veľkej časti učiteľov, ktorí museli realizovať vyučovanie za špecifických a neštandardných podmienok.

Tento dokument rešpektuje plánované opatrenia a rozhodnutia relevantných úradov účinných od 1. júna 2020, a to hlavne opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR a Rozhodnutie ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Ministerstvo umožňuje zriaďovateľom otvorenie prvého až piateho ročníka základných škôl a školských klubov detí (ďalej len „ZŠ 1 – 5“) od 1. 6. 2020. Podľa rozhodnutia ministra sa zriaďovatelia základných škôl v spolupráci s riaditeľmi základných škôl môžu rozhodnúť, vzhľadom na ich miestne podmienky (vývoj šírenia nákazy COVID-19), ale aj vzhľadom na ich personálne, materiálne, priestorové možnosti, či ZŠ 1 – 5 otvoria a v akom režime. Zriaďovateľ, v spolupráci s riaditeľom základnej školy, umiestni žiaka v škole prednostne podľa poradia kritérií určených v rozhodnutí ministra.

Odporúčame, aby prevádzka ZŠ 1 – 5 bola zabezpečená tak, aby zákonní zástupcovia žiaka mohli žiaka odovzdať do ZŠ 1 – 5 pred začiatkom svojej pracovnej doby a prebrať z ZŠ 1 – 5 po jej skončení. Zriaďovateľ školy rozhodne o dĺžke prevádzky ZŠ 1 – 5 v závislosti od personálnych, materiálnych a priestorových možností s rešpektovaním počtu žiakov v skupine, ktorý je uvedený v rozhodnutí ministra, t. j. najviac 20 žiakov.

Základné odporúčania

- Žiakov školy rozdelí riaditeľ základnej školy na skupiny, v ktorých ich bude najviac 20. V skupinách môžu byť spolu aj žiaci, ktorí pred mimoriadnym prerušením prevádzky, kvôli prevencii nákazy COVID-19, neboli v spoločnej triede.
- Vytvorená skupina sa nebude meniť, aj keď počet žiakov klesne, nebude dochádzať k migrácií žiakov medzi jednotlivými skupinami. Riaditeľ ZŠ 1 – 5 zväží v prípade nízkych počtov žiakov zmenu skupiny. Odporúčame, aby k zmene prišlo až v nasledujúcom týždni po dosiahnutí nízkého počtu žiakov (napr. skupina A sa v stredu zmenší na 7 žiakov, skupina B na 5 žiakov, v pondelok - nasledujúci týždeň sa tieto skupiny spoja).
- Metódy a obsah vzdelávacích a záujmových činností je nevyhnutné prispôbiť zloženiu konkrétnej skupiny, vzhľadom na vek žiakov a úroveň ich vedomostí, znalostí a zručností.
- Obsah a formu všetkých vzdelávacích a záujmových činností je nutné voliť tak, aby boli zaistené hygienicko – epidemiologické opatrenia.
- Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci základnej školy v súlade s aktuálnymi hygienicko – epidemiologickými nariadeniami a podľa svojho uváženia a možností zabezpečia rozstupy medzi žiakmi pri výchovno – vzdelávacom procese.
- V prípade väčších škôl, a teda aj väčšieho počtu skupín, odporúčame rozdeliť nástup do ZŠ 1 – 5 na niekoľko časových úsekov napr. od 7:30 hod do 8:30 hod v 10 min. intervaloch.

Zriaďovateľ

- Zväží pri otvorení základnej školy všetky miestne špecifiká, personálne, materiálne, priestorové možnosti a aktuálnu hygienicko – epidemiologickú situáciu v oblasti svojej pôsobnosti.
- Určí spôsob a termín na prejavenie záujmu zákonného zástupcu žiaka o umiestnenie žiaka do školy a v spolupráci s riaditeľom školy urobí medzi rodičmi prieskum záujmu o návštevu základnej školy.
- Vydá pokyn riaditeľom základných škôl na zabezpečenie dôkladného čistenia priestorov základnej školy a dezinfekcie priestorov, pred otvorením po mimoriadnom prerušení prevádzky základnej školy, kvôli prevencii nákazy COVID-19.
- Zabezpečí prevádzku základnej školy vo svojej pôsobnosti maximálne na deväť hodín denne s maximálnym počtom 20 žiakov v jednej skupine.
- V spolupráci s riaditeľom základnej školy pre všetkých zamestnancov základnej školy a prevádzku zabezpečí dostatok dezinfekčných prostriedkov pre osobnú hygienu a dezinfekciu, ako aj osobné ochranné prostriedky. Pre prevádzku základnej školy zabezpečí primerané množstvo bezdotykových teplomerov a zásobníkov na papierové utierky do umyvární vrátane papierových utierok.
- V spolupráci s riaditeľom základnej školy a zamestnancami základnej školy zrealizuje prípravu povolenia prevádzky kurčenému termínu, vrátane činností súvisiacich so stravovaním.
- V prípade podozrenia na ochorenie COVID – 19 v ZŠ bezodkladne rieši vzniknutú situáciu s miestne príslušným RÚVZ, zamestnancami základnej školy a zákonnými zástupcami.

Riaditeľ

- Vydá pokyny, upravujúce podmienky konkrétnej základnej školy na obdobie do konca školského roku 2019/2020 vo veciach:
 - ✓ prevádzky a vnútorného režimu základnej školy do konca školského roku 2019/2020,
 - ✓ podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.
- Pri prvom nástupe do práce všetci zamestnanci základnej školy vyplnia dotazník o zdravotnom stave pred návratom do zamestnania (príloha č. 1).
- Na základe stavu, ktorý bol zistený na základe prieskumu medzi zákonnými zástupcami žiakov, zabezpečí v súčinnosti so zriaďovateľom plynulú prevádzku základnej školy, ak zriaďovateľ rozhodne o jej otvorení.
- Po dohode so zákonnými zástupcami zabezpečí, aby žiaci, s cieľom ochrany pred komunitným šírením ochorenia COVID – 19 v základnej škole, prichádzali a odchádzali len s osobami, ktoré so žiakom žijú v spoločnej domácnosti.
- Zabezpečí každodenný ranný zdravotný filter, ranné meranie teploty žiakov každej skupiny pedagogickým zamestnancom alebo iným povereným zamestnancom bezdotykovým teplomerom pri vstupe do základnej školy.

Personálne zabezpečenie prevádzky základnej školy

- Výchovno-vzdelávaciu činnosť zabezpečujú pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci, ktorí nepatria do rizikovej skupiny z hľadiska ohrozenia ochorením COVID – 19.
- Ostatné činnosti v škole (najmä upratovanie) zabezpečia nepedagogickí zamestnanci, ktorí nepatria do rizikovej skupiny z hľadiska ohrozenia ochorením COVID – 19.
- K rizikovým skupinám patria:
 - a. tehotné ženy,
 - b. osoby staršie ako 60 rokov,
 - c. osoby s pridruženými chronickými chorobami a s oslabenou imunitou (s cukrovkou, kardiovaskulárnym ochorením, chronickou respiračnou chorobou alebo s imunodeficientným syndrómom).
- V prípade, že zamestnanec z rizikovej skupiny začne vykonávať prácu na pracovisku, vyznačí túto skutočnosť v dotazníku o zdravotnom stave pred návratom do zamestnania.
- Prílohu č. 4 tvorí usmernenie k pracovnoprávnym aspektom po „otvorení základnej školy“.

Zákonný zástupca

- Zodpovedá za dodržiavanie hygienicko-epidemiologických opatrení pri príchode žiaka do základnej školy a pri odchode žiaka zo základnej školy (nosenie rúšok, dodržiavanie odstupov, dezinfekcia rúk).
- Zabezpečí pre svoje dieťa každý deň dve rúška a papierové jednorazové vreckovky.
- Dodržiava pokyny riaditeľa školy, ktoré upravujú podmienky prevádzky konkrétnej základnej školy do konca školského roku 2019/2020.

- Predkladá pri prvom nástupe žiaka do základnej školy, alebo po každom prerušení dochádzky žiaka do základnej školy v trvaní viac ako tri dni písomné vyhlásenie o tom, že žiak neprejavuje príznaky prenosného ochorenia a nemá nariadené karanténne opatrenie (príloha č. 2).
- V prípade, že u dieťaťa je podozrenie alebo potvrdené ochorenie na COVID_19, bezodkladne o tejto situácii informuje príslušného vyučujúceho a riaditeľa školy. Povinnosťou zákonného zástupcu je aj bezodkladne nahlásenie karantény, ak bola dieťaťu nariadená lekárom všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast alebo miestne príslušným regionálnym hygienikom. Za týchto podmienok je dieťa zo školy vylúčené.

Organizácia výchovno – vzdelávacieho procesu

Dobrovoľná účasť žiakov na vyučovaní v základnej škole resp. nemožnosť zúčastňovať sa vyučovania v základnej škole z dôvodu naplnenia kapacity, neumožňuje základnej škole pokračovať vo vzdelávaní podľa školského vzdelávacieho programu. Bude pre školu nevyhnutné zmeniť organizáciu vyučovania (úprava rozvrhu, úprava vnútorného časového členenia vyučovacieho dňa) a brať do úvahy fakt, že časť žiakov sa vzdelávajú v základnej škole nezúčastní. Z tohto dôvodu základné školy majú možnosť autonómne koncipovať štruktúru vyučovacieho dňa a takisto majú možnosť autonómne upraviť obsah a formu vzdelávania. Zároveň je nevyhnutné, aby prítomnosť žiakov v škole mala význam nielen pre rozvoj vedomostí, zručností a kompetencií žiakov, ale aj pre pedagogických zamestnancov (rozvoj kreativity pri koncipovaní obsahu a formy vzdelávania spôsobom, ktorý je pre žiakov príťažlivý).

V tejto súvislosti upozorňujeme, že je v platnosti Usmernenie ŠŠI, podľa ktorého: „Štátna školská inšpekcia ubezpečuje, že si uvedomuje zložitú situáciu, v ktorej sa ocitli učitelia a riaditelia škôl, a preto je prirodzené, že bude rešpektovať všetky tie odchýlky od noriem (vrátane nastavenia špecifických režimov samotného vzdelávania po prípadnom obnovení prevádzky škôl), ktoré upravujú oblasť výchovy a vzdelávania a ktoré boli vynútené súčasnou situáciou, pokiaľ negatívne nezasiahnu do základných práv detí a žiakov.“

ŠŠI pripravila vzory zápisov do triednej knihy počas mesiaca jún 2020, ktoré sú uvedené v prílohe č. 3.

Podľa platného usmernenia k obsahu a organizácii vzdelávania žiakov základných škôl počas mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách v školskom roku 2019/2020 sa písomné a ústne skúšanie nerealizuje najmenej tri týždne „od nástupu žiakov do školy“. Vzhľadom na charakter výchovno – vzdelávacieho procesu, ktorý budú školy uskutočňovať, odporúčame, aby sa písomné a ústne skúšanie nere realizovalo do konca školského roku 2019/2020.

Ministerstvo odporúča zriaďovateľom v spolupráci s riaditeľmi škôl, aby do výchovno – vzdelávacieho procesu zapojili svojich zamestnancov nasledovne:

1. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci, ktorí nastúpia do škôl, budú zabezpečovať vyučovanie v základnej škole a výchovné aktivity pre žiakov 1. až 5. ročníka. Základná škola do tohto procesu zapojí nielen pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, ktorí v čase bežnej prevádzky realizujú výchovu a vzdelávanie v 1. až v 5. ročníku, ale aj všetkých pedagogických zamestnancov

- a odborných zamestnancov, ktorí nerealizujú dištančné vzdelávanie v 6. až v 9. ročníku. Distančné vzdelávanie sa vykonáva v súlade s bodom 4.
2. Odporúčame, aby pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci, ktorí nebudú vykonávať prácu na pracovisku, pretože patria do rizikovej skupiny, realizovali primerané dištančné vzdelávanie pre žiakov 1. až 5. ročníka, pre ktorých je zachované mimoriadne prerušenie školského vyučovania v základnej škole podľa bodu 2. rozhodnutia ministra.
 3. V prípade, že všetci pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci budú vykonávať prácu na pracovisku, vyčlení riaditeľ školy zamestnancov, ktorí sprostredkujú, podľa možnosti školy, vzdelávanie žiakom dištančne.
 4. Základná škola, podľa svojich technických možností, môže sprostredkovať žiakom s prístupom na internet live vysielanie vzdelávacích činností, uskutočňujúcich sa priamo v škole. Žiakom, ktorí nemajú prístup na internet a nebudú v škole, sprostredkuje škola dištančné vzdelávanie doterajším spôsobom v rámci svojich možností tak, aby nepreťažovala tých zamestnancov, ktorí sa venujú prezenčnej forme výchovy a vzdelávania v základnej škole.
 5. Základná škola, ak to bude z kapacitných dôvodov nutné, prehodnotí a upraví dištančné vzdelávanie v 6. až v 9. ročníku (so zameraním na hlavné vzdelávacie oblasti) tak, aby v prípade potreby vedela využiť časť týchto pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov na vzdelávanie a výchovu žiakov 1. až 5. ročníka formou vyučovania v základnej škole alebo na vzdelávanie žiakov dištančne.
 6. Základná škola v spolupráci so zriaďovateľom, v prípade potreby, osloví fakulty pripravujúce budúcich učiteľov a Stredné odborné školy pedagogické na to, aby ich študenti, žiaci či absolventi vypomohli s výchovno – vzdelávacou činnosťou v tejto mimoriadnej situácii.

V prípade, že priestorové možnosti základnej školy nie sú dostačujúce, odporúčame, aby zriaďovateľ poskytol iné verejné priestory (napr. kultúrny dom, knižnicu, budovu ZUŠ, CVČ) v rámci svojich možností.

Základná škola do konca školského roku neorganizuje žiadne spoločné akcie – besiedky, rozlúčky so školským rokom a iné hromadné podujatia, kde dochádza k združovaniu väčšieho množstva osôb; v nevyhnutnom prípade realizuje podujatie len na úrovni skupiny a bez prítomnosti rodičov a iných osôb, nepracujúcich v škole. Základná škola neorganizuje školy v prírode a viacdňové školské výlety.

Opatrenia školy kvôli prevencii nákazy COVID-19

- Pri ceste do školy sa sprevádzajúce osoby a žiaci riadia opatreniami ÚVZ SR a pokynmi RÚVZ. Sprevádzajúce osoby sa vo vnútorných priestoroch školy nepohybujú.
- Odporúčame minimalizovanie zhromažďovania osôb pred základnou školou. Základná škola si zabezpečí organizáciu pohybu osôb pred svojimi vnútornými a vonkajšími priestormi, tak aby sa minimalizoval kontakt medzi osobami.
- Základná škola v spolupráci so zriaďovateľom zabezpečí každodenný ranný zdravotný filter, ranné meranie teploty žiakov každej skupiny a dezinfekciu rúk všetkých osôb pri vstupe do budovy, a to dezinfekčným prostriedkom vhodne umiestneným.

- Zákonný zástupca predkladá pri prvom nástupe žiaka do základnej školy, alebo po každom prerušení dochádzky v trvaní viac ako tri dni písomné vyhlásenie o tom, že žiak neprejavuje príznaky prenosného ochorenia a nemá nariadené karanténne opatrenie (príloha č. 2).
- Žiak si v šatni do skrinky odloží rezervné rúško (pre prípad znečistenia svojho používaného rúška).
- Žiak si odchádza umyť ruky bežným spôsobom, ktorý je v súlade s aktuálnymi hygienicko – epidemiologickými nariadeniami.
- Žiak nosí rúško všade vo vnútorných priestoroch základnej školy, okrem svojej skupiny v interných a externých priestoroch školy, kde prebieha výchovno - vzdelávací proces.
- Nepedagogický zamestnanec školy nosí rúško alebo ochranný štít. Pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec (napr. asistent učiteľa alebo špeciálny pedagóg) majú odporúčané nosiť rúško alebo ochranný štít pri výkone výchovno-vzdelávacieho procesu, v ostatných prípadoch nosia rúško alebo ochranný štít.
- V miestnosti, v ktorej sa zdržuje skupina, je zabezpečené časté a intenzívne vetranie.
- Odporúčame organizovať aktivity tak, aby bolo možné väčšiu časť dňa tráviť vonku či už v areáli školy, alebo mimo neho podľa podmienok školy. V externom prostredí odporúčame vykonávať aj telesno-výchovne aktivity, nie vo vnútornom prostredí telocvične.
- Základná škola opakovane upozorňuje žiakov na dodržiavania hygienických pravidiel pri kašľaní a kýchaní.
- Presuny skupín žiakov, pohyb po chodbách, návštevu toaliet či spoločných priestorov je nutné organizovať tak, aby boli minimalizované kontakty ako medzi skupinami, tak jednotlivcami, vrátane zamestnancov školy.
- Podľa miestnych podmienok sa skupiny žiakov vonku intervalovo striedajú alebo je určený pre jednotlivé skupiny oddelený priestor.
- Rukavice pre bežné činnosti nie sú nutné, potrebné sú napr. pri príprave jedla, likvidácii odpadov, dezinfekcii atď.
- Toalety musia byť vybavené mydlom v dávkovači a jednorazovými papierovými utierkami (obrúskami) pre bezpečné osušenie rúk. Odporúčame nepoužívať textilné uteráky a vzduchové sušiče rúk.
- Odporúčame nepoužívať klimatizačné zariadenia a ventilátory.
- Upratovanie a dezinfekcia toaliet prebieha minimálne dvakrát denne a podľa potreby.
- Upratovací personál musí byť informovaný a poučený o sprísnených podmienkach upratovania a o potrebe priebežného čistenia a dezinfekcie dotykových plôch, ostatných povrchov a predmetov.
- Dôkladné čistenie všetkých miestností, v ktorých sa žiaci, pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci a ďalší zamestnanci školy nachádzajú, sa musí vykonávať najmenej raz denne.
- Dezinfekcia dotykových plôch, ostatných povrchov alebo predmetov, ktoré používa zvlášť veľký počet ľudí, musí byť vykonávaná minimálne dvakrát denne a podľa potreby (napr. kľučky dverí).
- Odporúčame zabezpečiť smetné koše tak, aby nebol nutný fyzický kontakt rúk s košom pri zahadzovaní odpadu (napr. odstránenie vrchného uzáveru koša a pod.)

Stravovanie

- Podľa miestnych podmienok, počtu žiakov a personálu je možné zabezpečiť školské stravovanie v bežnej podobe. Pre externých stravníkov musí mať školská jedáleň, resp. výdajná školská jedáleň, zriadené výdajné okienko tak, aby sa eliminoval kontakt s internými stravníkmi.
- Výdaj jedla je potrebné uskutočniť do troch hodín od jeho prípravy, inak môže dôjsť k jeho znehodnoteniu.
- V prípade, ak je to možné, odporúčame stravovanie v miestnosti, kde sa skupina zdržuje počas dňa.
- V prípade stravovania v jedálni základnej školy odporúčame stravovanie tak, aby sa skupiny žiakov nepremiešavali.
- Stravu vydáva personál spolu s čistým príborom. Žiaci si sami jedlo a pitie nedokladajú a neberú si ani príbory.
- Pri príprave jedál a pri vydávaní jedál je nutné dodržiavať bežné hygienické pravidlá.

Pri podozrení na ochorenie

- Nikto s príznakmi infekcie dýchacích ciest, ktoré by mohli zodpovedať známym príznakom COVID-19 (zvýšená telesná teplota, kašeľ, zvracanie, kožná vyrážka, hnačky, náhla strata chuti a čuchu, iný príznak akútnej infekcie dýchacích ciest) nesmie vstúpiť do priestorov základnej školy.
- Ak žiak v priebehu dňa vykazuje niektorý z možných príznakov COVID-19, je nutné umiestniť ho do samostatnej miestnosti a kontaktovať zákonných zástupcov, ktorí ho bezodkladne vyzdvihnú. O podozrení na nákazu COVID – 19 základná škola informuje príslušný RÚVZ tak, ako je to v prípade iných infekčných ochorení.
- Ak sa u zamestnanca základnej školy objavia príznaky nákazy COVID – 19 v priebehu jeho pracovného dňa, bezodkladne o tom informuje riaditeľa školy a opustí školu v najkratšom možnom čase s použitím rúška.

V prípade potvrdenia ochorenia

- Základná škola postupuje podľa usmernenia miestne príslušného RÚVZ.

Všetky ustanovenia tohto dokumentu, okrem tých, ktoré sú uvedené v rozhodnutí ministra, majú odporúčací charakter. Zriaďovateľ spoločne so základnou školou ich bude realizovať podľa svojich možností a o všetkých skutočnostiach bude informovať zákonných zástupcov žiakov obvyklým spôsobom.

Tento dokument sa vzťahuje na základné prevádzkové podmienky základných škôl po dobu trvania potreby dodržiavania epidemiologických opatrení a odporúčaní. Upravuje iba tie základné prevádzkové podmienky, ktoré sa líšia (či sú upravené nad rámec) od štandardných podmienok vyplývajúcich zo školských, hygienických, pracovnoprávných a ďalších predpisov.